

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMA ȘCOLARĂ
pentru
GEOGRAFIE
CLASELE a V-a – a VIII-a
ALTERNATIVA EDUCAȚIONALĂ WALDORF

Aprobată prin Ordin al Ministrului

nr. /

București

2001

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de geografie orientează activitatea de învățare înspre formarea capacităților de înțelegere a faptelor și fenomenelor caracteristice mediului geografic înconjurător, în procesul dezvoltării sale istorice, din cele mai vechi timpuri și până în prezent. Accentul cade astfel pe formarea deprinderilor de investigare și orientare, prin activități de învățare, care au ca punct de pornire contactul direct cu faptul studiat – descoperirea. Se urmărește în acest fel transformarea relației distanțate a copilului față de lume într-un sentiment de apartenență socială.

Demersul didactic propus permite familiarizarea elevilor cu aspectele teoretice ale domeniului geografiei, precum și formarea și exersarea competențelor de tip instrumental-practic, necesare în viața cotidiană, legate de utilizarea hărților și a altor materiale cartografice.

Obiectivele urmărite și conținuturile parcurse prin această programă sunt echivalente cu obiectivele și conținuturile programei de geografie corespunzătoare ciclului gimnazial al învățământului tradițional, însă conținuturile sunt structurate diferit pe anii de studiu, ce face parte din trunchiul comun al planului cadru de învățământ pentru ciclul gimnazial. La acestea se adaugă unele conținuturi ce corespund alternativei educaționale Waldorf pentru anul respectiv de studiu, care însă pot fi tratate parțial prin studiu practic. De asemenea se oferă libertate cadrului didactic în decizia sa de a alege modul în care le parcurge.

Pornind de la premiza că în viața cotidiană, omul se găsește deseori în situații când este nevoit să consulte materiale cartografice pentru a afla informațiile necesare, uneori chiar viața lui fiind amenințată în situații extreme, considerăm că este absolut necesar ca însușirea anumitor competențe practice de lucru cu materiale cartografice, în special cu harta, să fie accentuate și aprofundate în cadrul studiului geografiei, precum și studiul regiunilor geografice îndepărtate din punctul de vedere al descoperirii lor, astfel încât elevii, la terminarea ciclului școlar obligatoriu să posede cunoștințele necesare în acest domeniu.

Prezentă programă cuprinde:

- Notă de prezentare;
- Obiective cadru;
- Obiective de referință și exemple de activități de învățare;
- Conținuturi,
- Sugestii metodologice.

Trebuie subliniat faptul că gradul de aprofundare al listei de conținuturi este la latitudinea profesorului, care va trebui să țină cont de gradul de receptivitate și de nivelul clasei, pentru a evita timpii morți și insuccesul didactic în cadrul procesului de instruire precum și de numărul de ore alocat pentru parcurgerea programei în una sau două ore pe săptămână.

În studiul conținuturilor se recomandă utilizarea povestirilor din jurnalele de călătorie ale descoperitorilor/călătorilor în respectivele regiuni și predominarea exemplelor concrete și a aplicațiilor practice legate de compararea situației globale cu cea din regiunea Europei, accentuându-se pe cât posibil aspectele prezente și pe teritoriul României.

Acest curriculum își propune să trezească interesul elevilor nu printr-o mulțime de informații teoretice și greu palpabile, ci prin descrieri bogate ale aspectelor vieții în diferitele regiuni ale lumii.

Important este ca elevii să fie capabili în orice moment al vieții lor să găsească informațiile necesare, ce se pot obține prin consultarea unor materiale cartografice, atunci când vor avea nevoie de ele.

Acest demers didactic continuă în mod logic studierea părții naturale a mediului geografic, începută încă din clasa a IV-a prin geografia locală, continuând apoi cu partea sa socio-economică și umană, pecum și a aspectelor globale legate de protecția mediului înconjurător, integrând în mod comparativ studiul Geografiei României în tematicile studiate la scară globală, realizând astfel educația ecologică și economică, educația pentru globalitate, educația europeană a elevilor, concretizate ca atare și, în mod implicit, în actualul curriculum. Astfel le este stimulată gândirea elevilor în spiritul colaborării între oameni la nivel global, al integrării României în structurile europene și mondiale precum și pregătirea lor pentru preluarea responsabilităților ca adulți de a se implica și coopera pentru menținerea echilibrului ecosistemelor planetare și protejarea mediului înconjurător în viitor.

La clasele V-VII, planul-cadru alocă studiului geografiei 2 ore săptămânal, prevăzute în trunchiul comun. Geografia României este tratată, în clasa a VIII-a, pe durata a 3 ore săptămânal, prevăzute în trunchiul comun al planului-cadru pentru alternativa educațională Waldorf.

OBIECTIVE CADRU

1. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate în exprimare și în realizarea materialelor individuale
2. Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice pentru utilizarea lor practică în viața cotidiană
3. Situarea corectă în spațiu și timp, cu respectarea ordinii cronologice a desfășurării evenimentelor
4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic prin observații și activități directe sau mijlocite
5. Formarea unei atitudini pozitive, conștiente și responsabile față de mediul înconjurător, față de nevoile societății și pentru protejarea naturii
6. Cultivarea interesului pentru lume și viață, pentru o conviețuire pașnică într-un spațiu unitar, cu ritmuri naturale ce pot fi ușor perturbate de activitățile omului

CLASA a V-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate în exprimare și în realizarea materialelor individuale

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să definească sensul termenilor de bază	- exerciții de identificare a termenilor geografici în texte; - exerciții de identificare a termenilor geografici în surse mass-media;
1.2	să utilizeze termeni simpli în contexte cunoscute	- exerciții de explicare simplă, empirică;
1.3	să utilizeze termeni de bază în situații noi	- exerciții de completare a unor texte cunoscute;
1.4	să descrie în cuvinte proprii o realitate percepută	- exerciții de elaborare a unor texte cu utilizarea unor termeni sugerați; - rezumarea unor descrieri de călătorie; - explicarea unei imagini despre o anumită regiune; - să realizeze un text coerent despre o realitate percepută direct.

2. Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice pentru utilizarea lor practică în viața cotidiană

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să relaționeze punctele cardinale din realitate cu cele de pe un suport cartografic simplu	- exerciții de comparare a poziției punctelor cardinale de pe hartă cu cele din realitate; - identificarea și amplasarea punctelor cardinale pe o hartă;
2.2	să relaționeze corect obiecte din realitate cu poziția lor pe un suport cartografic	- relaționarea poziției obiectelor reprezentate cu punctele cardinale; - exerciții de stabilire a corespondenței obiectelor reprezentate cu poziția lor reală; - exerciții de descriere a elementelor întâlnite pe un traseu (real sau pe hartă);
2.3	să utilizeze corect semnele convenționale	- exerciții de raportare a caracteristicilor semnelor convenționale la aspectul real al fenomenelor;
2.4	să utilizeze corect mărimile elementare utilizate pe hărți	- exerciții de aprecierea a distanțelor;
2.5	să exprime oral elementele redată pe hărți	- exerciții de explicare a localizării; - explicarea poziției empirice a elementelor reprezentate;
2.6	să utilizeze suporturi cartografice (hărți) în viața cotidiană	- exerciții de utilizare a hărților pe teren, în excursii, în oraș.

3. Situatrea corectă în spațiu și timp, cu respectarea ordinii cronologice a desfășurării evenimentelor

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să utilizeze modalități elementare de orientare (puncte cardinale)	- exerciții de relaționare a obiectelor observate față de punctele cardinale;
3.2	să perceapă ordinea unor fenomene prezentate sau observate	- exerciții de prezentare a unor succesiuni reale;
3.3	să aprecieze empiric ordinea cronologică a unor fapte	- exerciții de precizare corectă a timpului;
		- exerciții de apreciere a unor intervale de timp (minute, ore);
3.4	să raporteze poziția localității natale pe întinderi mai mari până la dimensiunile planetei	- exerciții de localizare în orizontul local, în țară, pe continent, pe glob;
3.5	să precizeze poziția planetei noastre în Univers	- exerciții de situare a planetei în sistemul solar și a acestuia în Univers.

4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic prin observații și activități directe sau mijlocite

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să descrie coerent un fenomen folosind o reprezentare a acestuia	- exerciții de descriere (dirijată sau structurată) după fenomene reprezentate grafic sau cartografic;
4.2	să descrie și să coreleze fenomene observate direct sau indirect	- exerciții de relaționare între elemente și fenomene percepute direct sau indirect;
		- exerciții de interpretare a elementelor de relaționare;
4.3	să identifice datele necesare unei investigații pe o temă dată	- exerciții de selecționare și structurare a datelor;
		- elaborarea unui text simplu pe baza datelor
4.4	să compare situații diferite din natură	- exerciții de comparare a tipurilor de viață.

5. Formarea unei atitudini pozitive, conștiente și responsabile față de mediul înconjurător, față de nevoile societății și pentru protejarea naturii

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să dovedească interes pentru cunoașterea mediului înconjurător	- activități de cercetare a mediului din orizontul local și apropiat;
5.2	să înțeleagă importanța conservării mediului	- să exemplifice elementele de degradare a mediului din orizontul local;
		- să redea importanța unor elemente ale mediului pentru activitatea umană.

6. Cultivarea interesului pentru lume și viață, pentru o conviețuire pașnică într-un spațiu unitar, cu ritmuri naturale ce pot fi ușor perturbate de activitățile omului

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
6.1	să manifeste interes pentru cunoașterea lumii înconjurătoare	- exerciții de investigare independentă a unor fenomene elementare (viețuitoare, anotimpuri etc.)
6.2	să înțeleagă că spațiul înconjurător are ritmuri naturale de manifestare	- exerciții de identificare a unor ritmuri naturale observabile

CONȚINUTURI

1. Călătorii prin România (elemente de geografie fizică)

- Călătorii de-a lungul unor râuri (elemente de hidrografie, componentele apelor curgătoare, așezări rurale și urbane)
- Călătorie pe țărmul Mării Negre (din Mangalia la Sulina, tipuri și articulații de țărmuri)
- Călătorii în munții Carpați (morfologia regiunilor muntoase, vremea, temperatura aerului și precipitațiile)
- Traversarea câmpiei între două râuri importante (soluri, agricultură)
- De pe Vf. Moldoveanu la Marea Neagră (clima, etajele de vegetație, relieful și formele de relief, fauna)
- La pescuit pe malul lacului (ape stătătoare, poluarea apelor)
- Transportul de materii prime (resurse naturale, comerț, transporturi)
- Planificarea unui circuit turistic (obiective turistice, infrastructura, agențiile de turism)

2. Elemente de cartografie

- Realizarea și utilizarea hărților
- Elementele unei hărți
- Tipuri de hărți frecvent utilizate
- Atlasul geografic
- Forma Pământului, globul geografic și Planiglobul

3. România - țară a Europei

- Vecinii României
- Regiunea Peninsulei Balcanice
- Țările Dunărene
- Țări străbătute de lanțul alpino-carpatic
- Țările litorale cu porturi la Marea Neagră

4. Europa privită prin aspecte polare aduse la echilibru

- Regiuni și țări ale Europei
- Comparații între state ca polarități ale condițiilor cadrului natural (Europa scandinavă – Europa mediteraneeană; Europa atlantică – Europa estică; regiunea Alpilor – Țările de Jos etc.)
- Statele europene – harta politică a Europei (Est-Vest)
- Europa – caracterizare generală
 - poziție, limite, vecini, țărmuri, întindere
 - relieful major
 - clima
 - apele continentale
 - vegetația, fauna și solurile
 - populația; îndeletniciri tradiționale și activități economice

CLASA a VI-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate în exprimare și în realizarea materialelor individuale

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să utilizeze corect numele proprii auzite sau citite	- identificarea numelor proprii în text, pe hartă și în predare;
1.2	să explice principalele noțiuni	- consultare de dicționare și atlase;
1.3	să utilizeze în scris termenii comuni și proprii	- construirea unui text coerent utilizând noțiuni și denumiri;
1.4	să coreleze noțiuni geografice la scări diferite (Europa, planeta ca întreg, Univers)	- exerciții de identificare a specificului unor noțiuni; - să particularizeze (la nivelul geografiei Europei) noțiuni de geografie fizică.

2. Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice pentru utilizarea lor practică în viața cotidiană

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să utilizeze corect elementele hărții Europei	- aprecierea distanțelor;
2.2	să exprime oral elementele redată pe hărți (ale Europei și ale lumii)	- explicarea localizării; - explicarea relațiilor dintre elementele reprezentate;
2.3	să explice localizarea unor fenomene astronomice	- exerciții de apreciere a situației în spațiul cosmic a diferitelor corpuri.

3. Situarea corectă în spațiu și timp, cu respectarea ordinii cronologice a desfășurării evenimentelor

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să recunoască elementele principale ale unei reprezentări cartografice	- descrierea după o imagine cartografică; - utilizarea semnelor convenționale; - raportarea textului scris la imaginea cartografică;
3.2	să utilizeze modalități și instrumente de orientare în spațiu	- reducerea la scară cu ajutorul unui suport grafic;
3.3	să ordoneze cronologic anumite fenomene (de la scara planetei în spațiul cosmic)	- exerciții de sesizare a ordonării temporare; - descrierea unor evenimente în succesiunea lor cronologică.

4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic prin observații și activități directe sau mijlocite

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să identifice elementele naturale și umane în realitatea observată	- observarea liberă; - observarea dirijată; - observarea și selectarea unor elemente simple; - descrierea unor elemente simple; - descrierea unor structuri (oral sau scris);
4.2	să identifice relațiile elementare din mediul înconjurător	- descrierea unor succesiuni;
4.3	să identifice condiționările fizico-geografice cu caracter global	- identificarea unor condiționări (cauze); - exprimarea unor condiționări și succesiuni vizibile; - interpretarea unor informații redată cartografic.

5. Formarea unei atitudini pozitive, conștiente și responsabile față de mediul înconjurător, față de nevoile societății și pentru protejarea naturii

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să dovedească interes pentru cunoașterea mediului	- activități de cercetare a mediului din orizontul local și apropiat;
5.2	să înțeleagă importanța conservării mediului	- exemplificarea laturilor utilitare ale mediului;
5.3	să înțeleagă caracteristicile mediului continentului nostru	- compararea diferitelor regiuni ale Europei pentru identificarea aspectelor comune ale mediului ambiant.

6. Cultivarea interesului pentru lume și viață, pentru o conviețuire pașnică într-un spațiu unitar, cu ritmuri naturale ce pot fi ușor perturbate de activitățile omului

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:</i>
6.1	să sesizeze ritmurile naturale la nivelul planetei și la scară cosmică	- exerciții de identificare a unor ritmuri naturale (fizico-geografice);
6.2	să manifeste interes pentru cunoașterea Europei și a planetei	- realizarea unor lecturi individuale dirijate pe această tematică.
6.3	să valorifice informații lingvistice și culturale referitoare la limba și istoria latină, într-un context actual, în limba română	- exerciții de citire cu voce tare; - exerciții de memorare a unor cântece, a unor proverbe etc.;
6.4	să reproducă oral diferite tipuri de enunțuri	- exerciții de lectură a unor texte latinești scurte;

CONȚINUTURI

1. Geografia fizică a continentelor – Aspecte de ansamblu

- Învelișurile Pământului: Litosfera, Hidrosfera, Atmosfera, Biosfera
- Forma și distribuția continentelor și a oceanelor lumii
- Mișcările apelor oceanice (valuri, curenți și marea)
- Relația dependenței vegetației de radiația solară și de condițiile climatice
- Variația anotimpurilor în funcție poziția Pământului față de Soare
- Lanțurile muntoase principale; constituția geologică; regiuni vechi și noi; formarea munților de încrețire ai ciclului orogenic alpin.
- Rifturi și dorsale medio-oceanice; regiuni depresionare (Valea Iordanului, V. Rhonului, Riftul Est-African)
- Marile fluvii ale lumii
- Ecosisteme ale biosferei (jungla, savana, oazele deșertice etc.)
- Eroziuni ale solului și calamități produse de activități ale oamenilor
- Resurse minerale și relații comerciale generate de existența lor
- Dezvoltarea căilor de transporturi (Trans-Siberianul, Drumul Mătăsii, canalele Corint, Suez, Panama)

2. Elemente de astronomie

- Dezvoltarea capacității de reprezentare spațială – de la spațiul geografic la cel ceresc
- Orizontul
 - absolut (mare)
 - relativ (local)
 - real (al peisajului, matematic, oceanic)
- Zenit–Nadir - axa propriului corp
- Mișcările diurne ale Soarelui și Lunii
- Observații privind fazele lunare și ciclul lunar
- Arcul descris de Soare pe cer în timpul unui an (anotimpurile)
- Axa de rotație a cerului; ecuatorul ceresc
- Evenimente astronomice observate de om la poli, la latitudini medii și la ecuator
- Mișcarea anuală a Soarelui, semnele și constelațiile zodiacale, ecliptica
- Comparatie între evenimentele astronomice observate în aceeași zi din an de doi oameni, aflați în emisfera nordică și sudică
- Corpuri cerești observabile (comete, meteori și meteoriți, planete)

3. Constituția Litosferei. Elemente de mineralogie

- Succesiuni de strate și corpuri de roci
- Tipuri de roci și utilitatea lor
- Minerale importante pentru activitățile societății omenești; metale și pietre prețioase
- Forme cristalografice și cristale

Conținuturile prezentate în limba latină vor cuprinde creații poetice(hexametre), maxime și proverbe. Se recomandă: texte cu conținut literar și istoric, potrivite vârstei; texte generale de cultură; inscripții, hărți, desene, ilustrații etc. O parte din acestea se vor regăsi și în partea ritmică și de povestire de la disciplina română și istorie.

CLASA a VII-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate în exprimare și în realizarea materialelor individuale

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să utilizeze corect numele proprii auzite sau citite	- identificarea numelor proprii în predare, pe hartă și în text;
1.2	să utilizeze (în scris sau oral) termenii comuni și proprii	- construirea unui text coerent utilizând noțiuni și denumiri;
1.3	să selecteze termeni și noțiuni din texte suplimentare	- identificarea noțiunilor-cheie într-un context nou;
1.4	să utilizeze termenii noi prin realizarea unor materiale proprii (texte, descrieri)	- utilizarea noțiunilor-cheie într-un context nou.

2. Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice pentru utilizarea lor practică în viața cotidiană

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să identifice elementele principale ale reprezentărilor cartografice utilizate (hărți ale continentelor, ale țărilor etc.)	- descrierea după o imagine cartografică;
		- utilizarea semnelor convenționale;
		- raportarea textului scris la imaginea cartografică;
2.2	să completeze imagini cartografice lacunare	- exerciții de completare a informației lacunare;
2.3	să elaboreze și să redea imagini cartografice simple	- reconstituirea esențială a unei schițe de hartă;
2.4	să identifice elementele cartografice de bază ale Lumii Vechi	- lucrul cu hărți diferite (ale globului, hărți ale continentelor)

3. Situatrea corectă în spațiu și timp, cu respectarea ordinii cronologice a desfășurării evenimentelor

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să identifice asemănări și deosebiri spațio-temporale	- exerciții de observare liberă și dirijată;
3.2	să redea succesiuni învățate ordonate cronologic	- descrierea unor elemente simple;
		- descrierea fenomenelor învățate în ordinea lor cronologică;
3.3	să ordoneze cronologic anumite evenimente	- ordonare a unor evenimente date

4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic prin observații și activități directe sau mijlocite

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să identifice elementele specifice continentelor Lumii Vechi	- utilizarea, în context nou, a informațiilor primite din diferite surse;
4.2	să utilizeze constructiv informația referitoare la geografia continentelor	- transformarea structurată a informației;
4.3	să coreleze elemente din orizontul local cu cele de geografia continentelor	- elaborarea unui text nou;
		- identificarea și preluarea informației utile;
		- corelarea informației din mass-media cu învățarea școlară;
		- exerciții de comparare a termenilor geografici

5. Formarea unei atitudini pozitive, conștiente și responsabile față de mediul înconjurător, față de nevoile societății și pentru protejarea naturii

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să înțeleagă dimensiunile globale ale fenomenelor de degradare a mediului înconjurător	- exerciții de identificare a unor fenomene de degradare a mediului
5.2	să identifice modalități de combatere a degradării mediului înconjurător	- exerciții de grupare a fenomenelor de degradare a mediului;
5.3	să arate consecințele negative ale degradării mediului (în diferite continente și țări)	- exerciții de identificare a unor soluții de combatere;
		- exerciții de identificare a unei informații tematice.

6. Cultivarea interesului pentru lume și viață, pentru o conviețuire pașnică într-un spațiu unitar, cu ritmuri naturale ce pot fi ușor perturbate de activitățile omului

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
6.1	să înțeleagă caracterul ritmic al fenomenelor naturale	- exerciții de identificare a fenomenelor ritmice (cicluri diurne, anuale, anotimpuri etc.);
6.2	să manifeste interes pentru geografia continentelor	- exerciții de documentare și învățare dirijată.
6.3	să distingă, într-un text, sensul unor cuvinte și expresii în limba latină	- exerciții de citire a unor mesaje în limba latină;
6.4	să compare enunțuri(structuri gramaticale și lexicale) latinești cu enunțuri românești sau din altă limbă romanică studiată	- exerciții de comparare și interpretare;
		- activități de identificare a unor aspecte de cultură latină;
		- exerciții de traducere și de reproducere a unor maxime latinești.

CONȚINUTURI

1. Elemente de astronomie și fizica globului

- Fenomene astronomice observabile
 - fazele lunii, modurile diferite de iluminare a ei de către Soare
 - eclipsele de Lună și de Soare
 - luceferi de seară și de dimineață (Venus și Jupiter); poziția lor față de Soare; fazele lui Venus
 - mișcarea anuală a unor planete pe cerul înstelat, printre constelațiile zodiacale
 - alte fenomene și corpuri cerești
- Evoluția gândirii în modul de percepere a sistemului solar
 - modele precedente ale sistemului solar (Pitagora, Herakleides, Ptolemeu, Copernic)
 - locul Pământului în sistemul solar
 - planetele sistemului solar
- Pământul - corp cosmic
 - elementele Globului Matematic
 - sistemul de coordonate geografice
 - mișcările de rotație și de revoluție ale Lunii și Pământului
 - consecințe ale acestor mișcări pe Pământ
 - ritmuri și relația lor cu mișcarea de rotație: circadian= $1 \times 24h$, pătrările Lunii= $7 \times 24h$, revoluția Lunii= $4 \times 7 \times 24h$, revoluția Pământului= $12 \times 4 \times 7 \times 24h$)
- Măsurarea timpului pe glob (fusele orare și evoluția calendarului)

2. Continentele lumii vechi – Africa

- Cadrul natural, suprafața, poziție și limite, țărmul și vecinii
- Regiunile Africii (Africa înaltă – Africa joasă; scutul african; riftul african; Sahara etc.)
- Pădurile ecuatoriale, deșerturile africane, Kilimanjaro – o emisferă în miniatură
- Mari fluvii - ueduri deșertice
- Lacurile - tectonice, de podiș, șoturi
- Populația și așezările omenești - diferite feluri de viață în Africa de Nord și Sud (pigmeii din junglă)
- Resursele naturale și universul ocupațional (păstori nomazi, agriculturi, mineri etc.)
- Religii și tradiții africane, păstrate în societățile actuale
- Influențele coloniale și post-coloniale
 - foamete și război civil în Africa de Est
 - tensiuni între triburi și interesele comerciale ale societății moderne în Africa de Vest
 - societăți multiculturale în Africa de Sud
 - statele cu populații islamice în Africa de Nord
- Imaginea continentului african în dialogul ideatic contemporan

3. Continentele lumii vechi – Asia

- Așezare, suprafață, țărmul și vecinii
- Cadrul natural
 - Relieful (Asia Centrală, scheletul continentului)
 - clima Asiei
 - de la pădurea ecuatorială la tundra subpolară (vegetația, fauna și solurile)
 - mari fluvii asiatice
- Populația și așezările umane
- Resurse naturale și universul ocupațional (aspecte economice)
- Dinamici comportamentale ale populațiilor asiatice în legătură cu tradițiile cultural-religioase și economia globală a lumii moderne

- Principalele regiuni geografice ale Asiei tratate comparativ
 - Indochina și zona insulară
 - subcontinentul indian
 - Orientul Apropiat și Mijlociu
 - regiunea munților Himalaya
 - Podișul Tibetului și al Mongoliei
 - Rusia asiatică
 - marea populație a Chinei

4. Continentele condițiilor extreme de viață

- Australia – continentul deșerturilor și al marsupialelor
- Antarctica – continentul ghețarilor, lipsit de viață

5. Descoperirea, popularea și dezvoltarea Lumii Noi

- Continentul American – o punte între polii Pământului
 - călătorii imaginare prin peisajele tipice ale Americii
 - comparații între America de Nord și America de Sud
- Varietatea vegetației și faunei; diferențe între Sud și Nord
- Populațiile native amerindiene și adaptarea lor la condițiile de mediu
- Ocupațiile Anglo-Franceză și Spaniolă-Portugheză și consecințele materializate în diferențierea celor două continente
- Confruntarea civilizațiilor; amestecarea grupurilor etnice; structura actuală a populației; probleme și aspecte demografice din Statele Unite
- SUA – statul cu economia cea mai puternic dezvoltată din întreaga lume
- Probleme ecologice create în America de Sud datorate exploatării resurselor naturale

Conținuturile prezentate în limba latină vor cuprinde creații poetice (hexametre), maxime și proverbe. Se recomandă: texte cu conținut literar și istoric, potrivite vârstei; texte generale de cultură; inscripții, hărți, desene, ilustrații etc. O parte din acestea se vor regăsi și în partea ritmică și de povestire de la disciplina română și română.

CLASA a VIII-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate în exprimare și în realizarea materialelor individuale

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să utilizeze denumiri de bază în contexte variate	- exerciții de selectare a denumirilor esențiale; - exerciții de grupare și ierarhizare a terminologiei proprii; - notarea corectă a numelor proprii;
1.2	să selecteze fapte specifice esențiale și concepte	- exerciții de identificare în sursele de informație a faptelor specifice (de exemplu: date, denumiri, localizări); - identificarea și explicarea conceptelor;
1.3	să aplice terminologia generală la realitatea înconjurătoare (țară, unitate de relief, orizont local)	- compararea noțiunilor însușite anterior cu faptele observate direct (de exemplu: buletinul meteorologic, succesiunea fenomenelor în cursul unui an); - folosirea conceptelor în situații noi;
1.4	să utilizeze terminologia specifică învățată în elaborarea unui text coerent	- exerciții de elaborare a unor texte (cu un conținut variat) pe o temă dată; - elaborarea unor texte libere.

2. Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice pentru utilizarea lor practică în viața cotidiană

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să cunoască repartiția spațială a elementelor naturale și socio-economice	- analiza poziției localizării componentelor geografice; - interpretarea informațiilor cartografice; - analiza localizării componentelor socio-economice (prin utilizarea informațiilor cartografice);
2.2	să utilizeze corect reprezentările spațiale referitoare la geografia României	- identificarea elementelor componente pe hărți; - localizarea faptelor specifice; - transferarea informațiilor pe suporturi cartografice;
2.3	să localizeze faptele geografice reprezentative	- localizarea unor elemente de bază pe suporturi cartografice.

3. Situatia corectă în spațiu și timp, cu respectarea ordinii cronologice a desfășurării evenimentelor

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să localizeze corect elementele de bază ale geografiei României	- exerciții de localizare (pe un suport dat, pe harta murală etc.);
3.2	să sesizeze anumite elemente de ordonare	- descrierea unor sisteme observabile (râuri, etaje de vegetație etc.);
3.3	să utilizeze adecvat cronologia	- exerciții de situare în timp a unor fenomene învățate;
3.4	să perceapă sisteme spațiale și funcționale	- identificarea (pe hartă și în realitate) a elementelor de integrare;
		- descrierea unor sisteme spațiale (de exemplu: sisteme urbane, sisteme de transport, sisteme hidrografice etc.);
		- descrierea unor sisteme funcționale (de exemplu: eroziune-transport-acumulare, stările de vreme, organizarea administrativă).

4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic prin observații și activități directe sau mijlocite

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să utilizeze proceduri minime de investigație	- exerciții de observare dirijată, analiză, cartografiere și experimentare;
4.2	să utilizeze algoritmi de investigare a mediului geografic	- formularea și verificarea ipotezelor;
		- construirea unui demers de investigație;
		- realizarea și expunerea unei lucrări independente;
4.3	să aplice elemente generale la caracteristicile orizontului local și apropiat	- identificarea componentelor specifice (de exemplu: relieful, apele, așezările etc.);
		- prezentare structurată a elementelor ce caracterizează orizontul apropiat (de exemplu: abordarea structurată a reliefului – formă, structură, alcătuire, tipuri genetice, unități și subunități, evoluție etc.);
		- perceperea transformărilor la scară.

5. Formarea unei atitudini pozitive, conștiente și responsabile față de mediul înconjurător, față de nevoile societății și pentru protejarea naturii

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să înțeleagă consecințele distrugerii mediului	- identificarea formelor de deteriorare a mediului; - înțelegerea unor transformări ireversibile;
5.2	să perceapă transformările recente din mediul geografic	- selectarea exemplurilor edificatoare; - identificarea transformărilor naturale și socio-economice (de exemplu: transformarea peisajului de la un an la altul, utilizarea terenului etc.); - analiza transformărilor și identificarea unor soluții.

6. Cultivarea interesului pentru lume și viață, pentru o conviețuire pașnică într-un spațiu unitar, cu ritmuri naturale ce pot fi ușor perturbate de activitățile omului

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
6.1	să înțeleagă existența unor ritmuri naturale diferite	- identificarea unor transformări ritmice a fenomenelor din orizontul local;
6.2	să manifeste interes pentru studierea geografiei	- lectură dirijată;
6.3	să înțeleagă rolul conviețuirii pașnice între oameni	- identificarea unor exemple corespunzătoare.

CONȚINUTURI

România: Poziție geografică, consecințe social-economice, alte coordonate

Relieful

- Armonia și proporționalitatea reliefului
- Formarea și evoluția reliefului
- Unitățile majore de relief ale României: Carpații și Depresiunea Colinară a Transilvaniei, Dealurile și Podișurile, Câmpiile, Lunca, Delta Dunării și platforma continentală

Clima

- Factorii care determină și influențează clima
- Elemente climatice

Hidrografia

- Factorii care determină și influențează hidrografia
- Dunărea și râurile interioare; lacurile; izvoarele minerale
- Marea Neagră

Vegetația, fauna și solurile

- Vegetația naturală
- Fauna
- Solurile

Populația

- Vechimea și continuitatea populației în spațiul carpato-danubiano-pontic

- Numărul populației și evoluția numerică
- Repartiția geografică și densitatea populației
- Structura populației României
- Populația activă
- Românii din afara hotarelor

Așezările omenești

- Vechimea și evoluția așezărilor umane
- Așezările rurale și tipologia lor
- Așezările urbane
- Clasificarea orașelor
- Caracterizarea geografică a orașului București și a altor orașe principale

Organizarea administrativ-teritorială

Activități economice

Agricultura

- Premisele naturale ale dezvoltării agriculturii
- Cultura plantelor și industrializarea produselor vegetale
- Creșterea animalelor și prelucrarea industrială a produselor animaliere

Industria

- Industria energetică și industria energiei electrice
- Industria metalurgică
- Industria chimică, industria lemnului, materiale de construcție
- Repartiția geografică a industriei

Sectorul terțiar (al serviciilor)

- Comerțul interior – tendințe actuale și forme de comerț
- Turismul

Căile de comunicație

- Axe naționale cu importanță internațională
- Telecomunicații

România în Europa și în lume

- România în organisme și organizații internaționale
- Locul României în economia europeană și mondială
- Relații comerciale, de cooperare economică și tehnico-științifică cu alte țări

Probleme ale mediului înconjurător

- Principalele caracteristici ale mediului înconjurător – analiză sintetică și regională; modalități de combatere a degradării mediului înconjurător.

SUGESTII METODOLOGICE

Studiul geografiei la clasa a V-a presupune legarea învățării de experiența nemijlocită dobândită acum de copil. Acest lucru presupune și angajarea sufletesc-spirituală, „unirea” cu cele învățate. La începutul predării, profesorul selectează anumite regiuni sau ținuturi din propria țară, pe care apoi le descrie. Cunoștințele se îmbogățesc apoi cu prezentarea aspectelor economice din țară, din țările vecine și alte spații europene.

În clasa a VI-a profesorul va ține seama în predare de aspectele majore ale configurației tuturor continentelor.

Conținuturile predării trebuie să se lege de contrastele care conferă particularitate continentelor. Când se abordează domeniile economiei, profesorul va trebui să țină seama de impactul social al globalizării.

Astronomia se alătură acestui mod de predare fiind prezentă prin afirmarea omului ca centru de întâlnire a două lumi: universul stelar și cel terestru.

Clasa a VII-a reprezintă începutul abordării aspectelor culturale ale diferitelor areale geografice. De un real folos este acum abordarea transdisciplinară și legătura fructuoasă cu moștenirea istorică. Înțelegerea aspectelor cultural-spirituale care produc diferențieri la nivel zonal sau continental trebuie să fie mijlocită de viețuirea prin pictură, modelaj sau alte îndeletniciri artistice și practice.

Studiul astronomiei se continuă în clasa a VII-a cu prezentarea Pământului în raport cu celelalte planete și sisteme stelare.

În clasa a VIII-a, ținând seama și de importanța examenului de capacitate, profesorul va aborda cu maximă seriozitate temele majore ale geografiei României, bazându-se cunoștințele dobândite de elevi în anii precedenți.

În predarea geografiei la ciclul gimnazial, cadrul didactic trebuie să urmărească următoarele repere valorice:

- însoțirea și stimularea unei dezvoltări armonioase din punct de vedere intelectual, sufletesc și volitiv
- poziția centrală pe care o ocupă geografia, de îmbinare a cunoștințelor din diferite domenii și crearea de legături interdisciplinare
- nașterea unei conștientizări a unității și unicității lumii în care trăim
- dobândirea unor calități morale prin studiul geografiei
- stimularea interesului pentru cunoașterea lumii și a locuitorilor ei
- educarea curajului de a se implica în problematica vieții
- înțelegerea Pământului ca spațiu natural, cu ritmuri de care omenirea este învăluită
- conștientizarea omenirii în a surprinde eventualele pericole datorate schimbărilor de ritm ale Pământului
- asumarea responsabilității pentru protejarea cadrului natural
- conștientizarea importanței domeniului ecologic și stârnirea interesului pentru sprijinirea proiectelor ecologice.

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

OBIECTIVE CADRU	STANDARDE
1. Situatrea corectă în spațiu și timp, cu respectarea ordinii cronologice a desfășurării evenimentelor	S1. Raportarea corectă în spațiu și timp a elementelor de bază S2. Raportarea elementelor din realitate la imaginea lor figurată
2. Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice pentru utilizarea lor practică în viața cotidiană	S3. Folosirea informațiilor din surse grafice și cartografice în prezentarea unei realități geografice
3. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate în exprimare și în realizarea materialelor individuale	S4. Redactarea unui material individual scris pe o temă geografică asumată sau atribuită
4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic prin observații și activități directe sau mijlocite	S5. Realizarea unei lucrări bazate pe investigarea proprie a unui fenomen geografic
5. Formarea unei atitudini pozitive, conștiente și responsabile față de mediul înconjurător, față de nevoile societății și pentru protejarea naturii	S6. Exprimarea unei atitudini față de prezentarea unei situații în care echilibrul ecologic al mediului este pus în pericol
6. Cultivarea interesului pentru lume și viață, pentru o conviețuire pașnică într-un spațiu unitar, cu ritmuri naturale ce pot fi ușor perturbate de activitățile omului	S7. Prezentarea unor lucrări / contribuții individuale sau referințe biografice legate de evenimente importante din viața comunității locale sau a raporturilor interetnice și interculturale